

รายงานวิเคราะห์ :

ตลาดแรงงานและแนวทางการปรับค่าจ้างขั้นต่ำ

.....ภายใต้ความไม่แน่นอนของการฟื้นตัวเศรษฐกิจครึ่งปีหลัง

โดย ดร.ธนิต โสรัตน์

รองประธานสภาองค์การ

นายจ้างผู้ประกอบการค้าและอุตสาหกรรมไทย (อีคอนไทย)

วันที่ 27 กรกฎาคม 2565

สภาองค์การนายจ้างผู้ประกอบการค้าและอุตสาหกรรมไทย (ECONTHAI) จัดให้มีการเสวนาทิศทางตลาดแรงงานและภาวะเศรษฐกิจครึ่งปีหลัง เมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม 2565 ณ โรงแรมดิเอ็มเมอรัลด์ กทม. ผู้เข้าร่วมเสวนาประกอบด้วยผู้ช่วยรัฐมนตรีกระทรวงแรงงาน, ข้าราชการระดับบริหารกระทรวงแรงงาน, ผู้ประกอบการทั้งด้านอุตสาหกรรม-การค้าและบริการ ได้แสดงความเห็นเกี่ยวกับเศรษฐกิจและการจ้างงานช่วงครึ่งปีหลังพ.ศ.2565 ผลที่ได้จากการเสวนาผู้ประกอบการมีความกังวลเกี่ยวกับความไม่แน่นอนของการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจเป็นผลจากวิกฤตทางเศรษฐกิจที่ซ้อนวิกฤต เช่น การกลับมาของโควิดโอไมครอน, วิกฤตพลังงานถึงแม้ขณะนี้ราคาน้ำมันเริ่มลดลงแต่ยังมีความผันผวนสูง

อีกทั้งการชะงักงันของซัพพลายเชนส่งผลกระทบต่อต้นทุนในโซ่อุปทานการผลิต ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ไม่เชื่อมั่นต่อการฟื้นตัวเศรษฐกิจ ปัจจัยหลักมาจากเงินเฟ้อสูงที่เป็นวิกฤตระดับโลก กอปรทั้งอัตราแลกเปลี่ยนเงินบาท(ณ 27 ก.ค.) อ่อนค่ามากที่สุดในรอบ 16 ปีจากต้นปีประมาณร้อยละ 10.6 อ่อนค่ากว่าหลายประเทศในอาเซียนที่ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 5.5-6.0 ประเด็นเหล่านี้เป็นปัจจัยภายนอกแต่มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจและตลาดแรงงานอยู่ในระดับสูง

สภาวะตลาดแรงงานในช่วงครึ่งปีแรกและอาจต่อเนื่องไปครึ่งปีหลัง การฟื้นตัวช้าและซ่อนอยู่ภายใต้ความเปราะบาง สะท้อนจากอัตราการว่างงานและว่างงานแฝงรวมกันประมาณ 1.36 ล้านคน สัดส่วนร้อยละ 3.43 ผู้ว่างงานถาวรเกินหนึ่งปีมีจำนวนประมาณ 1.74 แสนคนเพิ่มขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้าร้อยละ 28.34 ตลาดแรงงานช่วงที่ผ่านมาฟื้นตัวได้ช้าสะท้อนจากข้อมูล สนง.สถิติแห่งชาติระบุว่าแรงงานประกันสังคม (ม.33) เดือนมิถุนายนที่ผ่านมาถึงแม้จำนวนจะเพิ่มมากขึ้นแต่ตัวเลขยังลดน้อยหายไปจากช่วงก่อนโควิดระบาด จำนวน 417,311 คนคิดเป็นร้อยละ 3.56 นอกจากนี้ผู้รับประโยชน์ขอชดเชยการว่างงานมีจำนวน 245,000 คนสูงสุดในรอบ 3 เดือนโดยเป็นการว่างงานใหม่ร้อยละ 39.63 การจ้างงานสุทธิเปรียบเทียบกับมกราคม/มิถุนายนอยู่ในเกณฑ์ต่ำมีจำนวน 179,514 คนหรือเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 1.6

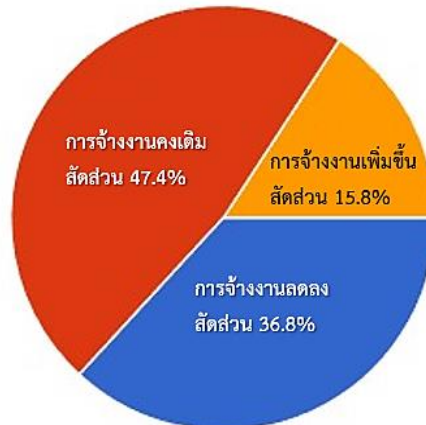
สภาวะการจ้างงานครึ่งปีหลังเกี่ยวข้องกับศักยภาพและความพร้อมของสถานประกอบการ จากการสำรวจสมาชิกของสภาองค์การนายจ้างผู้ประกอบการค้าและอุตสาหกรรมไทย (ECONTHAI) เพื่อทราบข้อมูลสถานะการจ้างงานประเภททักษะช่วงเดือนกรกฎาคมที่ผ่านมา ผู้ตอบแบบสำรวจระบุว่าจ้างงานคงเดิมสัดส่วนร้อยละ 47.4, การจ้างงานลดลงสัดส่วนร้อยละ 36.8 และการจ้างงานเพิ่มขึ้นสัดส่วนร้อยละ 15.8 แสดงให้เห็นถึงความเปราะบางของเศรษฐกิจและมีผลต่อตลาดแรงงาน

ความท้าทายตลาดแรงงานขึ้นอยู่กับการณ์ตัวของเศรษฐกิจ

ปัจจัยเสี่ยงวิกฤตซ้อนวิกฤตระดับโลก Global Complication Crisis Effect

- เศรษฐกิจโลกขยายตัว 2.9%
- เศรษฐกิจสหรัฐอเมริกาขยายตัว 2.5%
- เศรษฐกิจยูโรโซนขยายตัว 2.4%
- เศรษฐกิจจีนขยายตัว 4.3%
- เศรษฐกิจญี่ปุ่นขยายตัว 1.7%
- เศรษฐกิจไทยขยายตัว 3.1%

แนวโน้มการจ้างงานครึ่งปีหลัง พ.ศ. 2565

ที่มา : การสำรวจของ
สภาองค์การนายจ้างผู้ประกอบการค้าและอุตสาหกรรมไทย
(ECONTHAI) กรกฎาคม 2565

วิกฤตเงินเฟ้อที่เกิดขึ้นครั้งนี้เป็นวิกฤตระดับโลกโดยเงินเฟ้อทั่วไปเดือนมิถุนายนสูงถึงร้อยละ 7.66 ส่งผลทำให้รายได้แท้จริงของประชาชนและแรงงานหายไปประมาณร้อยละ 10.3 ทำให้ภาคแรงงานกดดันให้รัฐบาลมีการปรับค่าจ้างในอัตราสูงมากกว่าเงินเฟ้อและสูงเกินกว่าที่ผู้ประกอบการจะรับได้ กระบวนการปรับค่าจ้างหรือค่าแรงขั้นต่ำสถานะปัจจุบันการพิจารณาของอนุกรรมการค่าจ้างจังหวัดเสร็จแล้ว หากเป็นไปตามไทม์ไลน์เดือนสิงหาคมน่าจะเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการไตรภาคีและเดือนกันยายนน่าจะเสร็จสิ้น สามารถนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาความเหมาะสมและเห็นชอบประกาศในราชกิจจานุเบกษา ระยะเวลาประกาศใช้ล่าสุดอาจจะเป็นวันที่ 1 มกราคม พ.ศ.2566 และการพิจารณาประกาศใช้เร็วสุดไม่น่าจะเกินวันที่ 1 ตุลาคมปีนี้ สำหรับอัตราการปรับเท่าที่ทราบประมาณร้อยละ 3-5 บางจังหวัดสูงกว่าเล็กน้อยและบางจังหวัดไม่ปรับเลยก็มี

ในความเห็นส่วนบุคคลของผู้จัดทำรายงานเห็นว่าค่าจ้างขั้นต่ำปีนี้มีปัจจัยแทรกซ้อนมากมายขณะที่ภาคเศรษฐกิจจริงมีความอ่อนแอทำให้นายจ้างบางส่วนแทบอยู่ไม่ได้ ขณะที่ค่าครองชีพพุ่งสูงภาคแรงงานเดือดร้อนต้องการปรับค่าจ้างให้ครอบคลุมค่าครองชีพทำให้เกิดเป็นข้อถกเถียงมากมาย การปรับค่าจ้างขั้นต่ำควรใช้ค่าเฉลี่ยอัตราเงินเฟ้อที่คาดว่าปีนี้เฉลี่ยประมาณร้อยละ 5.5 หรือสูงสุดไม่เกินร้อยละ 6 หากอยากได้สูงกว่าเงินเฟ้อก็ควรกำหนดเป็นอัตราเปอร์เซ็นต์ที่จะเพิ่มจากอัตราเงินเฟ้อ ตัวอย่างเช่น ร้อยละ 10 จากอัตราเงินเฟ้อเฉลี่ยเพราะอย่างไรเป็นทิศทางของการเมืองขณะนี้ที่ต้องปรับค่าจ้างแน่นอน

ขณะที่ทางองค์กรลูกจ้างส่วนใหญ่อยากได้วันละ 495 บาทเป็นอัตราเดียวทั่วประเทศ เท่าที่รับฟังใน ส่วนของผู้ประกอบการรวมถึงและองค์กรแรงงานบางส่วนเห็นว่าไทยมีบทเรียนในอดีตใช้อัตราจ้างเดียวกันทั่วประเทศทำให้การลงทุนไม่ลงไปในพื้นที่ห่างไกล แนวทางการปรับค่าจ้างจึงน่าจะออกไปในทิศทางไม่ใช่อัตรา

เดียวทั่วประเทศเพราะทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำ นโยบายของรัฐบาลต้องการกระจายความเจริญและการลงทุนไปในพื้นที่ห่างไกลหากค่าจ้างใช้อัตราเดียวกันจะทำให้ประชากรย้ายไปทำงานในเมืองและกลายเป็นปัญหาสังคม

ทั้งนี้ประเด็นค่าจ้างขั้นต่ำควรเป็นอัตราเดียวกันทั่วประเทศซึ่งในโลกอาจมีเพียงไม่กี่ประเทศที่ใช้ค่าจ้างขั้นต่ำเท่ากันส่วนใหญ่เป็นประเทศเล็กๆ เช่น สิงคโปร์, บรูไน, ฮองกง ฯลฯ เหตุผลค่าจ้างควรแตกต่างกันไปตามแต่ละพื้นที่เพื่อให้เกิดการกระจายรายได้จากการลงทุนในจังหวัดที่ห่างไกลเพราะมีต้นทุนโลจิสติกส์ที่สูงกว่า หากอัตราเท่ากันการลงทุนจะกระจุกตัวอยู่ในเมืองใหญ่ซึ่งเป็นแหล่งตลาดและ/หรือใกล้กับท่าเรือหลักของประเทศ เช่น จังหวัดชลบุรีซึ่งอยู่ในพื้นที่ EEC ค่าจ้างขั้นต่ำควรแตกต่างกันตามพื้นที่ห่างไกลจากศูนย์กลาง เช่น กทม.และปริมณฑลเป็นการจูงใจให้เกิดการกระจายการลงทุนในพื้นที่ซึ่งห่างไกลเพื่อลดแรงงานเข้ามาทำงานในเมืองใหญ่เป็นการเพิ่มคุณภาพชีวิตและแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำ

แนวทางการปรับค่าจ้างขั้นต่ำโดยละเอียดความมุ่งหมายว่าเป็นค่าจ้างแรกเข้าหรือค่าจ้างแรงงานไร้ฝีมือเป็นค่าจ้างขั้นต่ำตามกฎหมายที่นายจ้างต้องจ่ายให้กับลูกจ้างโดยไม่มีข้อจำกัดใดๆ ทั้งด้านการศึกษา เพศ อายุ ประสบการณ์ ความพิการทางร่างกายรวมถึงจะเป็นคนไทยหรือคนต่างชาติจะต้องได้รับค่าจ้างซึ่งพอเพียงให้ดำรงชีพได้ตามปกติวิสัย การเรียกร้องปรับค่าจ้างในระดับสูงโดยใช้หลักเกณฑ์ที่คนหนึ่งคนสามารถดูแลคนในครอบครัวได้ 2-3 คนดังเช่นกรณีองค์กรแรงงานแห่งหนึ่งแจกแจงค่าใช้จ่ายของแรงงานเฉลี่ยเดือนละ 21,352 บาทต่อเดือนหรือเฉลี่ยวันละ 712 บาท ประกอบด้วยค่าอาหาร, ค่าเดินทาง, ค่าผ่อนบ้าน, ค่าโทรศัพท์มือถือ, ค่าอินเทอร์เน็ต, ค่าการศึกษาบุตรและค่าใช้จ่ายดูแลบุพการี จะเห็นได้ว่าค่าใช้จ่ายที่แจกแจงนี้เกินขอบเขตของค่าจ้างขั้นต่ำ

ค่าจ้างจะต้องเหมาะสมกับภาวะเศรษฐกิจและความสามารถของนายจ้างขณะเดียวกันผู้ใช้แรงงานก็ต้องสามารถอยู่ได้ หากปรับค่าจ้างสูงอย่างไม่มีเหตุผลรองรับหรือเป็นประชานิยมจะทำให้เศรษฐกิจที่เปราะบางจะรับไม่ไหว สินค้าส่งออกทั้งอุตสาหกรรมและเกษตรจะแข่งขันราคาไม่ได้ ต้นทุนการผลิตและต้นทุนของประเทศจะสูง เงินเพื่อจะยกระดับเป็น “Wage Price Spiral” คือ ค่าครองชีพจะพุ่งสูงและส่งต่อต้นทุนจากค่าจ้างที่สูงไปสู่ตัวสินค้าทำให้ภาระจะตกไปอยู่ที่ประชาชนและครัวเรือนแรงงานที่สุดท้ายก็วกกลับไปกดดันให้ต้องปรับค่าจ้างเป็นวัฏจักรไม่รู้จบ ค่าจ้างที่สูงเกินสมดุลงจะทำให้การลงทุนใหม่จะหดตัวอย่างรุนแรงทั้งจากในประเทศและการลงทุนทางตรง (FDI) อีกทั้งจะเกิดการเร่งตัวการย้ายฐานการผลิตออกไปประเทศเพื่อนบ้านซึ่งสามารถกลับมาขายด้วยภาษีศูนย์ อุตสาหกรรมและภาคบริการจะปรับเปลี่ยนนำเทคโนโลยีก้าวหน้าเข้ามาใช้เพื่อทดแทนแรงงานคนเร็วขึ้น

ยอมรับว่าวิกฤตเงินเพื่อทำให้รายได้แท้จริงของแรงงานลดลง นายจ้างส่วนใหญ่เข้าใจประเด็นนี้ดี เพียงแต่อัตราค่าจ้างต้องปรับให้เหมาะสมกับสถานะที่เศรษฐกิจจะรับได้ รัฐบาลคงมีทางเลือกไม่มากนักที่ต้องปรับค่าจ้าง โดยอยู่ระหว่างการพิจารณาในระดับอนุกรรมการค่าจ้างจังหวัดและอาจเห็นการปรับค่าจ้างในเดือนกันยายน สำหรับอัตราควรปรับเท่าใดควรให้คณะกรรมการค่าจ้างหรือ “ไตรภาคี” เป็นผู้พิจารณา

รัฐบาลรวมถึงนักการเมืองอย่าแทรกแซงด้วยการนำค่าจ้างขั้นต่ำเป็นนโยบายในการหาเสียงเหมือนกับหลายประเทศเช่นศรีลังกาที่นำไปสู่วิกฤตหายชะงักทางเศรษฐกิจ

บทสรุปของรายงานฉบับนี้ ชี้ให้เห็นว่าเศรษฐกิจโลกเข้าสู่สภาวะความเสี่ยงและอยู่ในโหมดชะลอตัว เป็นผลจากวิกฤตในระดับโลกที่เป็นวิกฤตซ้อนวิกฤต (Global Complication Crisis) เศรษฐกิจไทยมีการเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจโลกในสัดส่วนที่สูงมาก ทำให้การฟื้นตัวทางด้านเศรษฐกิจและตลาดแรงงานในครึ่งปีหลัง ยังอยู่ในระดับทรงตัวไปจนถึงฟื้นตัวช้าๆ ขึ้นอยู่กับแต่ละเซกเตอร์ธุรกิจหากอยู่ในภาคส่งออกได้อานิสงส์จากบาทอ่อนค่า ขณะที่เศรษฐกิจในประเทศได้รับผลกระทบจากอัตราเงินเฟ้อที่สูงสุดเป็นประวัติการณ์ทำให้รายได้แท้จริงของแรงงานและประชาชนลดลง อีกทั้งยังขาดแรงกระตุ้นที่ชัดเจนส่งผลต่อกำลังซื้อซึ่งจะค่อยๆ ฟื้นตัวจากการเปิดพื้นที่เศรษฐกิจและนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เข้ามาแต่จำนวนยังไม่มากทำให้การฟื้นตัวเป็นไปอย่างช้า

ด้านเสถียรภาพการเมืองหลังการอภิปรายทั่วไปไม่ไว้วางใจรัฐบาลจะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างไร รัฐบาลควรตั้งทีมเฉพาะกิจแก้ปัญหาด้านเศรษฐกิจเพื่อให้เป็นกลไกบูรณาการทั้งด้านนโยบาย หน่วยงานรัฐ เอกชน สถาบันการเงินเพื่อการแก้ปัญหาและรับมือวิกฤตเศรษฐกิจแบบเบ็ดเสร็จ โดยรัฐบาลต้องสนับสนุนอย่าแก้ปัญหาเชิงการเมืองและอย่านำค่าจ้างแบบประชานิยมจะทำให้เศรษฐกิจทรุดตัวมากกว่าเดิมและมีความซับซ้อนเพิ่มมากขึ้นในการแก้ปัญหา

สามารถค้นหาค้นหาบทความวิชาการของ “ดร.ธนิต โสรัตน์”

ได้ที่ www.tanitsorat.com หรือ [Facebook/Tanit.Sorat](https://www.facebook.com/Tanit.Sorat) [Tanit.Sorat](https://www.youtube.com/Tanit.Sorat)